

Lessen aan universiteit niet langer allemaal online: 'Als we opnames geven, komen de studenten niet meer'

https://www.demorgen.be/nieuws/lessen-aan-universiteit-niet-langer-allemaal-online-als-we-opnames-geven-komen-de-studenten-niet-meer~ba579b0d/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

Lesopnames begonnen als een noodoplossing in de strijd tegen het coronavirus. Zowel professoren als studenten beschouwden ze vooral als een kwalijk goed dat niet kon tippen aan het echte spul. “Dat blijkt ook uit onderzoek. Een lesopname herbekijken compenseert nooit volledig dat je niet in de echte les aanwezig was”, zegt Tijs Rotsaert (UGent), postdoctoraal onderzoeker onderwijskunde en lid van het ondersteuningsteam Activerend Onderwijs.

Tot studenten ook de voordelen van lesopnames ontdekten. Dat ze uitgesteld konden kijken op een moment dat hen beter paste. Of dat wie iets niet goed begreep of het Nederlands minder goed machtig is, stukken kan terugspoelen. Lesopnames kunnen zelfs tijdwinst betekenen als studenten ze op anderhalve snelheid bekijken.

Die voordelen bleken zo groot dat een heel pak studenten na het opheffen van de beperkende maatregelen dit voorjaar niet meer terugkeerden naar

de les. De UGent besliste vorig jaar als eerste dat professoren niet langer verplicht zijn om bij elke les de opnameknop in te duwen. Ze zullen veel meer zelf mogen kiezen.

“Voor het gros van de studenten zal ik geen lesopnames maken”, zegt professor politicologie Carl Devos (UGent). “Ik zal die enkel ter beschikking stellen voor studenten die er om een bijzondere reden baat bij hebben: bijvoorbeeld studenten die ziek zijn of omwille van een bijzonder statuut niet in de les raken. Ik geef les in het eerste jaar. Mijn studenten komen uit het secundair onderwijs, genieten van de vrijheid in het hoger onderwijs en moeten daarmee leren omgaan. Als we dan opnames geven, komen studenten niet meer, merkten we vorig jaar. Terwijl het voor ons cruciaal is studenten in de les te krijgen en onder te dompelen in de universiteit.”

Weg verplichting

De andere universiteiten volgen dat voorbeeld nu. Maar dat wil niet zeggen dat we ermee ophouden, zegt UAntwerpen-woordvoerder Peter De Meyer. “Het is nu aan de onderwijscommissies van elke opleiding om een keuze te maken welke vakken opgenomen worden en welke niet.”

Bij de KU Leuven zal de strakke verplichting ook niet meer gelden, maar rector Luc Sels beveelt het wel sterk aan opnames beschikbaar te maken. “Eigenlijk verwachten we dat professoren opnames ter beschikking stellen”, zegt hij. “Als ze dat niet doen, vragen we hen een alternatief te voorzien om de lesinhoud goed volgbaar te maken voor wie niet altijd aanwezig kan zijn.”

Waar lesopnames niet werkbaar zijn - bijvoorbeeld in lessen waar studenten zelf onderling veel discussiëren - verwacht de KU Leuven dat

logischerwijs niet. Maar dat de universiteit er wel op aandringt in alle andere situaties, heeft volgens Sels te maken met maximale toegankelijkheid van het onderwijs. “We hebben gezien dat kwetsbaardere groepen veel voordelen ondervinden van lesopnames. Bijvoorbeeld bij studenten die met een leerstoornis kampen of het thuis minder breed hebben en studies met een baantje moeten combineren.”

De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) noemt het ondertussen “contraproductief” dat de verplichting van lesopnames wegvalt. “In een wereld waarin de meeste vergaderingen intussen online gebeuren, vinden we het een slecht idee dat universiteiten de tegenovergestelde richting lijken uit te gaan”, zegt voorzitter Julien De Wit. “Ik begrijp dat proffen de aula weer vol willen. Maar de infrastructuur is er. Voor proffen is het geen moeite en duizenden studenten zijn er een pak mee geholpen.”

De Wit wil net dat universiteiten een stap verder gaan. “Waarom denken we niet meer fundamenteel na over hoe we lessen organiseren?”, zegt hij. “Bijvoorbeeld door theorielessen op te nemen en te combineren met een discussie in de aula de week erop?”

Blended learning

Laat dat nu net zijn waar universiteiten mee bezig zijn: hun lessen hertekenen zodat online-onderwijs en fysieke lessen beter vermengd worden. Daar gebruiken ze een duur woord voor, *blended learning*.

“Lesopnames maken daar maar een klein deel van uit”, zegt onderzoeker Rotsaert. “We willen de goede zaken die we geleerd hebben tijdens de coronacrisis behouden. Eigenlijk willen we naar een goed doordachte mix van online en fysiek onderwijs.” Sels: “*Blended learning* is nog niet overal aangewezen en de veralgemening vraagt nog tijd. Dit is een overgangsmaatregel.”

De UGent en VUB spreken zelfs expliciet de ambitie uit om dat tegen het academiejaar 2023-'24 rond te hebben. Dit jaar de koppen bij elkaar steken om het jaar nadien online en fysiek echt te kunnen integreren dus.

Want dat vraagt veel werk, zo blijkt. Wouter Buelens, onderzoeker bij het Expertisecentrum voor Effectief Leren (ExCel) aan de Thomas More-hogeschool, geeft een voorbeeld. “Pure informatieverwerving kan in principe thuis gebeuren. Studenten kunnen bijvoorbeeld op voorhand een opgenomen les of ingesproken presentatie online bekijken. Wat goed werkt, is als die les onderbroken wordt met interactieve momenten, door bijvoorbeeld vragen te stellen over de leerstof die in de video behandeld wordt. Hierbij is het van belang dat de lesgever zicht krijgt op de gegeven antwoorden of veel gemaakte fouten. Zo weet deze op welke stukken van de leerstof hij of zij moet focussen als de studenten voor de volgende les opnieuw naar de campus komen.”

Lees ook

-

**‘Ik bewoog me tussen mijn bed, de eetkamer en de tuin’:
afstuderende ‘corona-studenten’ getuigen**

-

**Wat betekent de vernietiging van de eindtermen voor scholen,
inspecties en uitgeverijen? ‘Er is veel ongerustheid’**

-

**Studenten over de ‘knip’ in het hoger onderwijs: ‘De maatregel is te
extreem voor wat Weyts ermee beoogt’**

**Hier zou content moeten staan van bijv. Twitter, Facebook of
Instagram**

Om u deze content te kunnen laten zien, hebben wij uw toestemming nodig om cookies te plaatsen. [Open uw cookie-instellingen](#) om te kiezen welke cookies u wilt accepteren. Voor een optimale gebruikservaring van onze

site selecteert u "Accepteer alles". U kunt ook alleen de sociale content aanzetten: vink hiervoor "Cookies accepteren van sociale media" aan.